

בתי המשפט

ה"ע 503/04 בש"א 3/04		בית הדין להגבלים עסקיים ירושלים
04/02/2004		

בעניין: יהודה פלדות בע"מ

העוררת

נ ג ד

הממונה על הגבלים עסקיים

המשיב

ה ח ל ט ה

עניינה של החלטה זו - בקשת העוררת להטיל חסיון על כל מסמכי הערר שהוגשו על-ידה, בשל סוד מסחרי.

העובדות בקצרה

ביום 2.11.03 הכריז הממונה על ההגבלים העסקיים על העוררת כעל בעלת מונופולין (מונופסון) ברכישת גרוטאות ברזליות בישראל המשמשות לצרכי התכה מקומית.

העוררת הגישה ערר על החלטה זו, וביחד עם הערר הוגשה מטעמה בקשה "להורות על הטלת חסיון על כתב הערר, התצהיר וחוות דעת, או חלקים מהם".

לטענת העוררת, בכתב הערר, בתצהיר ובחוות הדעת, מופיעים "פרטים רבים על תהליך היצור, שיטות הייצור ונוהלי עבודה של העוררת, כולם בגדר סוד מסחרי של העוררת. המדובר במידע, ניסיון ותהליכים שנרכשו במשך שנים של פעילות עסקית של העוררת".

לסברת הממונה, המתנגד להטלת החסיון, בקשת העוררת היא גורפת ומתייחסת לכתב הערר כולו, שעה שהיא עצמה מפנה אך לסעיפים מעטים בערר. עוד סובר הממונה, כי העוררת לא

נימקה מהם הנתונים המהווים סוד מסחרי, ואינה טוענת לנזק כלשהו כתוצאה מגילוי סודות אלה לציבור.

הממונה מפנה לעקרון, לפיו מסמכי הערר הם חלק מתיק המונופולין המתנהל על-פי דין, ולפיכך עליהם להיות פתוחים לעיון הציבור.

העוררת הגיבה לטענות הממונה תוך שהיא מפנה לסעיפים ספציפיים בערר, בתצהיר ובחוות הדעת, שעניינם תהליכי יצור, שיטות עבודה מיוחדות, השלטת פעולות ארגוניות, מקורות אספקה ומספר ההתכונות היומי. לסברתה, ברור שנתונים אלה מהווים סוד מסחרי.

דין

סעיף 42 לחוק ההגבלים העסקיים, תשמ"ח-1988 (להלן - חוק ההגבלים) מחייב את הממונה לנהל מרשם של בקשות להסדרים כובלים שאושרו, של היתרים זמניים שניתנו, של פטורים שניתנו לפי סעיף 14 (לחוק ההגבלים) ושל מיזוגי חברות שניתנה עליהם הסכמת הממונה או אישור בית הדין, וכן מרשם של מונופולין.

תקנה 5 לתקנות ההגבלים העסקיים (מרשם, הודעות מיזוג, הודעות הממונה לציבור וקביעת מחזור המכירות במיזוג חברות), תשמ"ט-1989, קובעת מה יכיל תיק מונופולין, כלהלן:

- 5" (א) הכריז הממונה על קיום מונופולין לפי סעיף 26 לחוק או קבע כי קבוצת ריכוז היא בעל מונופולין לפי סעיף 43(א) לחוק, יפתח תיק מונופולין.
- (ב) תיק מונופולין יכיל -
- (1) עותק של ההכרזה כאמור בתקנת משנה (א);
 - (2) עותק של דרישת הממונה לפי סעיף 27 לחוק, עותק של פניית הממונה או פניית ארגון הצרכנים לבית הדין לפי סעיף 30 לחוק, או עותק של פניית הממונה לבית הדין לפי סעיף 31 לחוק, לפי הענין;
 - (3) עותק של כל ערר שהגיש בעל המונופולין לבית הדין;
 - (4) עותק של כל החלטה של בית הדין או של אב בית הדין, שניתנה לגבי אותו מונופולין;
 - (5) עותק של כל החלטה שנתן בית המשפט העליון בערעור לפי סעיף 39 לחוק, לגבי אותו מונופולין."

לפי סעיף 42(ב) לחוק ההגבלים:

"(ב) המרשם יהיה פתוח לעיון הציבור; אולם רשאי בית הדין להורות כי ענין פלוני לא יהיה פתוח לעיון הציבור אם הוא סבור שיש לעשות כן מטעמים של בטחון המדינה, יחסי החוץ שלה או ענין חיוני אחר, לרבות עניינו של אדם בסוד מסחרי".

חשיבות רבה יש למרשם המתנהל אצל הממונה, שכן באמצעותו יכול הציבור לעקוב אחר גופים שלכאורה התנהגותם היא אנטי-תחרותית, הן בצורה של הסדר כובל והן באמצעות היותם מונופול. לכן הכלל צריך להיות כי המרשם יהיה פתוח לעיון הכל.

החריג - רק במידה ובית הדין הורה כי עניין מסוים מהווה סוד מסחרי.

בספרו של יצחק יגור, **דיני ההגבלים העסקיים**, מהדורה שלישית מורחבת, נאמר:

"יש ליתן הדעת לכך, כי ענייני הגבלים עסקיים בכלל וענייני הסדרים כובלים בפרט, מטבעם, עניינם בסודות מסחריים של החברות הנוגעות בדבר. ברור, למשל, כי פרטיו של הסדר כובל פלוני, שהינו התקשרות בין שתי חברות, ברובם המכריע של המקרים, יכלול בתוכו סודות מסחריים של אותן חברות. לפיכך, נראה לנו, כי את החיסיון לסודות מסחריים בהקשר של הגבלים עסקיים יש לפרש בצמצום ובדקנות, באופן שלא יסכל את מטרת הוראות החוק המפורשות לפיהן מרשם ההסדרים הכובלים, כמו גם מרשם המיזוגים ובעלי המונופולין וההוראות שניתנו להם, הם מרשמים פומביים" (עמ' 613).

ומן הכלל אל הפרט:

האם קיימים סודות מסחריים בכתב הערר, בתצהיר ובחוות הדעת מטעם העוררת?

אומר מייד, כי עיינתי היטב בכל הסעיפים אליהם מפנים באי-כוח העוררת, ולא מצאתי כי אלה כוללים סוד מסחרי, למעט בשלושה עניינים אותם אפרט להלן.

סעיף 18 בתצהיר והסעיפים המקבילים לו בכתב הערר ובחוות הדעת, נותנים תיאור כללי ביותר של צורת הייצור של העוררת, הכל כדי להוכיח כי הביקוש של העוררת לגרוטאות הוא ביקוש קשיח, דבר המונע ממנה יכולת להפעיל כח מונופוליסטי.

על כך אומר, כי נמצא באינטרנט אתר מרכז הלימוד של המוסד האמריקאי לפלדה וברזל, WWW.steel.org/larning/howmde/eaf.htm, (אליו הפנתה העוררת). עיינתי באתר ומצאתי שמרבית התהליכים אשר פורטו במסמכי העוררת, מוזכרים באותו אתר. באתר גם מצויים תרשימים כיצד פועל תנור היציקה ועוד פרטים רבים, שאין זה המקום לפרטם.

האמור בסעיף 18 מופיע גם באתר זה, וכך גם האמור בסעיפים 20 ו-21.

אם סבורה העוררת ששלבי היציקה מהווים סוד מסחרי, ניתן להוציא חלק זה מהערר, שכן אין שלבי היציקה, כשלעצמם, רלוונטיים לטענותיה.

גם האמור בסעיף 27 לתצהיר, והסעיפים המקבילים בערר ובחוות הדעת, אינו מהווה סוד מסחרי, שכן המקורות לרכישת גרוטאות ברזליות מפורטים בצורה כללית ביותר.

הסעיפים היחידים הנראים לכאורה כסוד מקצועי הם סעיפים 25, 29, 30, 31, ו-32. סעיף 25 דן בתרבות הארגונית של העוררת, סעיף 29 קובע את צריכת הגרוטאות הממוצעת של העוררת, וסעיפים 30-32 מתייחסים לכמויות גרוטאות. סעיפים אלה יכולים להיות מפורטים בנספח נפרד, ואין כל עילה להורות על חסיון כל כתב הערר והנספחים.

דיונים בנושא הגבל עסקי, מטבעם, כוללים בחובם סודות מסחריים. הגוף שבו מדובר "מתערטל" בפני הממונה, ולאחר מכן בפני בית הדין, בכל הקשור לפעילותו; ובכל זאת, סבר המחוקק, כי המרשם המתנהל אצל הממונה צריך להיות פתוח לעיון הציבור, למעט אותם חלקים המהווים סוד מסחרי, עליהם יחליט בית הדין.

הפרקטיקה צריכה אפוא להיות, שהערר צריך להיות פתוח לעיון הציבור, ואין זה ראוי שישאר חסוי בגין מספר סודות מסחריים, אשר ניתן להכניסם לנספח, לגביו יתקיים דיון בנפרד.

אשר-על-כן, תגיש העוררת ערר מתוקן שיהיה פתוח לעיון הציבור, בו ובנספחיו לא יהיה כלול האמור בסעיפים 25, 29, 30, 31 ו-32 לתצהיר, ובהתאמה גם בחוות הדעת ובערר עצמו.

הערר המתוקן יוגש תוך שבעה ימים. לערר זה יצורף נספח, בו יכלל האמור בסעיפים דלעיל, בצירוף החלקים הרלוונטיים בחוות הדעת, וינתן לו חסיון זמני. היה והממונה יסבור כי מן הראוי לקים דיון גם לגבי נספח זה, ולא תהיה הסכמה כי פרטיו יישארו חסויים, יקוים דיון נפרד ביחס לנספח.

ניתנה היום, י"ג בשבט תשס"ד (5 בפברואר 2004), בהעדר הצדדים.
המזכירות תמציא העתקים לב"כ הצדדים, בפקס.